

Evropská
komise

SMĚREM K ÚČINNĚJŠÍM POLITIKÁM V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

OPATŘENÍ, KTERÁ POMOHOU DOSPĚLÝM PŘI ZÍSKÁVÁNÍ POTŘEBNÝCH ZNALOSTÍ A DOVEDNOSTÍ

PROBLEMATIKA VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

Kdo chce uspět v dnešním rychle se měnícím světě, potřebuje široké znalosti a mnoho dovedností a také je nutné, aby je trvale rozvíjel, a to po celý život. Toto je hlavním obsahem nové agendy dovedností pro Evropu [viz *rámeček*]. Mnozí lidé, kteří nedisponují odpovídajícími dovednostmi, mají zaměstnání nízké kvality, jsou nezaměstnaní nebo nedostatečně kvalifikovaní pro pracovní příležitosti v moderní společnosti. Bez potřebné čtenářské a matematické gramotnosti a také digitálních dovedností se i běžné, každodenní úkony komplikují.

Výzva stanovená v evropském programu pro vzdělávání dospělých [viz *rámeček*] zní, povzbudit více dospělých k tomu, aby se znovu začali věnovat učení. V reakci na tuto výzvu přijala EU a členské státy řadu strategií a iniciativ zaměřených na zlepšení dostupnosti a celkové kvality, množství a dostupnosti těch příležitostí, které souvisejí se vzděláváním dospělých. Kromě toho se různými opatřeními dbá na to, aby ti, kteří to nejvíce potřebují, tyto nabízené příležitosti také využívali, a to prostřednictvím účinných informačních, poradenských a motivačních strategií.

I přes tyto snahy však ze statistik vyplývají následující údaje:

- určité formy vzdělávání nebo odborné přípravy se účastní pouze každá desátá dospělá osoba v Evropě,
- více než čtvrtina všech dospělých nedisponuje základní čtenářskou a matematickou gramotností či digitálními dovednostmi, které jsou dnes vyžadovány na mnoha pracovních pozicích.

Shrme-li dosavadní úvahy, otázka tedy zní, jak je možné zlepšit účinnost politik v oblasti vzdělávání dospělých a jeho poskytování?

POCHOPIT, JAKÝM PROBLÉMŮM ČELÍME

Nejprve byly shrnuty dostupné podklady a informace, a to ve studii, kterou před časem zadala Evropská komise, s názvem „Hlubková analýza politik vzdělávání dospělých a jejich účinnosti v Evropě“. Potvrzuje se tak, že ačkoliv vzdělávání dospělých přináší jednotlivcům, firmám i celé společnosti nezanedbatelné ekonomické a sociální výhody, dospělých osob, které v Evropě využívají dané příležitosti, je jen velmi málo.

Uvedená studie také naznačuje, jak zefektivnit odpovídající politické strategie, aby se tak zvýšila účast dospělých ve vzdělávání. Na základě zjištění pak studie předkládá šest klíčových faktorů pro zvyšování účasti na vzdělávání dospělých a rozvoji dovedností.

ŠEST KROKŮ SMĚREM K ÚČINNĚJŠÍM POLITIKÁM V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

1 ZVÝŠIT OCHOTU DOSPĚLÝCH K UČENÍ A PODPOŘIT JEJICH POZITIVNÍ POSTOJE K NĚMU

Účast a setrvání ve studiu závisí na dobré pověsti vzdělávání dospělých a na dobrých předpokladech jednotlivých studujících ke vzdělávání. Aby tomu tak bylo, mohou členské státy spolupracovat se sociálními partnery a dalšími zúčastněnými stranami s cílem zvýšit povědomí o mnoha výhodách vzdělávání dospělých, oslovit dospělé, kteří by z něj měli největší prospěch, a poskytnout jim specificky přizpůsobené informace a poradenství.

2 PODPOŘIT INVESTICE ZAMĚSTNAVATELŮ DO VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

S měnícími se požadavky na pracovní pozice musejí zaměstnanci rozvíjet své stávající dovednosti a schopnosti a zároveň si osvojovat dovednosti a schopnosti nové. Proto jsou profesní rozvoj a profesní odborná příprava klíčovými faktory, které mohou motivovat dospělé k tomu, aby se znovu začali zajímat o vzdělávání sebe sama. Zajištění investic zaměstnavatelů do vzdělávání dospělých je nezbytné pro zvýšení jak škály příležitostí, které bude mít cílová skupina k dispozici, tak počtu zaměstnanců, kteří se vzdělávání účastní.

3 ZLEPŠIT PŘÍSTUP KE VZDĚLÁVÁNÍ PRO ZNEVÝHODNĚNÉ SKUPINY A SKUPINY, KTERÉ SE OBTÍŽNĚ ZAPOJUJÍ

Existuje mnoho různých druhů dospělých studujících s různými vzdělávacími potřebami. Není žádné řešení, které by vyhovovalo všem: Strategická řešení by měla zahrnovat programy šité na míru a být dostatečně flexibilní, aby mohla reagovat na potřeby vzdělávání a motivaci každého jednotlivce – včetně rozvoje základních dovedností u osob s nízkou kvalifikací. K dosažení tohoto cíle se doporučuje partnerství se zprostředkovatelskými organizacemi, jako jsou komunitní skupiny či odbory.

4 ZLEPŠIT RELEVANCÍ VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH PRO VŠECHNY, JICHŽ SE TO TÝKÁ

Podal-li se, aby vzdělávání a odborná příprava reagovala na specifické potřeby a motivace jak cílové skupiny vzdělávání, tak zaměstnavatelů, nejen že se tak zvýší účast, alelepší se i konečný výsledek: Dosáhne se vyšších dovedností,lepší se přístup k lepším pracovním místům a příznivější jsou i sociální dopady. Proto je zapotřebí, aby politiky v oblasti vzdělávání dospělých a jeho poskytování bylo navrženo způsobem, který reaguje na potřeby různých skupin uživatelů.

5 ZAJISTIT KVALITU VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

Je důležité, aby vzdělávání dospělých bylo kvalitní, aby tak byly jednak zajištěny pozitivní výsledky pro účastníky vzdělávání, zaměstnavatele a komunitu, a jednak aby se co nejefektivněji využily veřejné investice.

6 KOORDINOVAT POLITIKY V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH NA VNITROSTÁTNÍ, REGIONÁLNÍ A MÍSTNÍ ÚROVNI

Mají-li tyto strategie být co nejuspěšnější, musí se účinně koordinovat různé iniciativy na vnitrostátní, regionální a místní úrovni a všechny zapojené instituce, organizace a zúčastněné strany musejí efektivně spolupracovat.

NÁSTROJ PRO ZLEPŠOVÁNÍ POLITIK V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

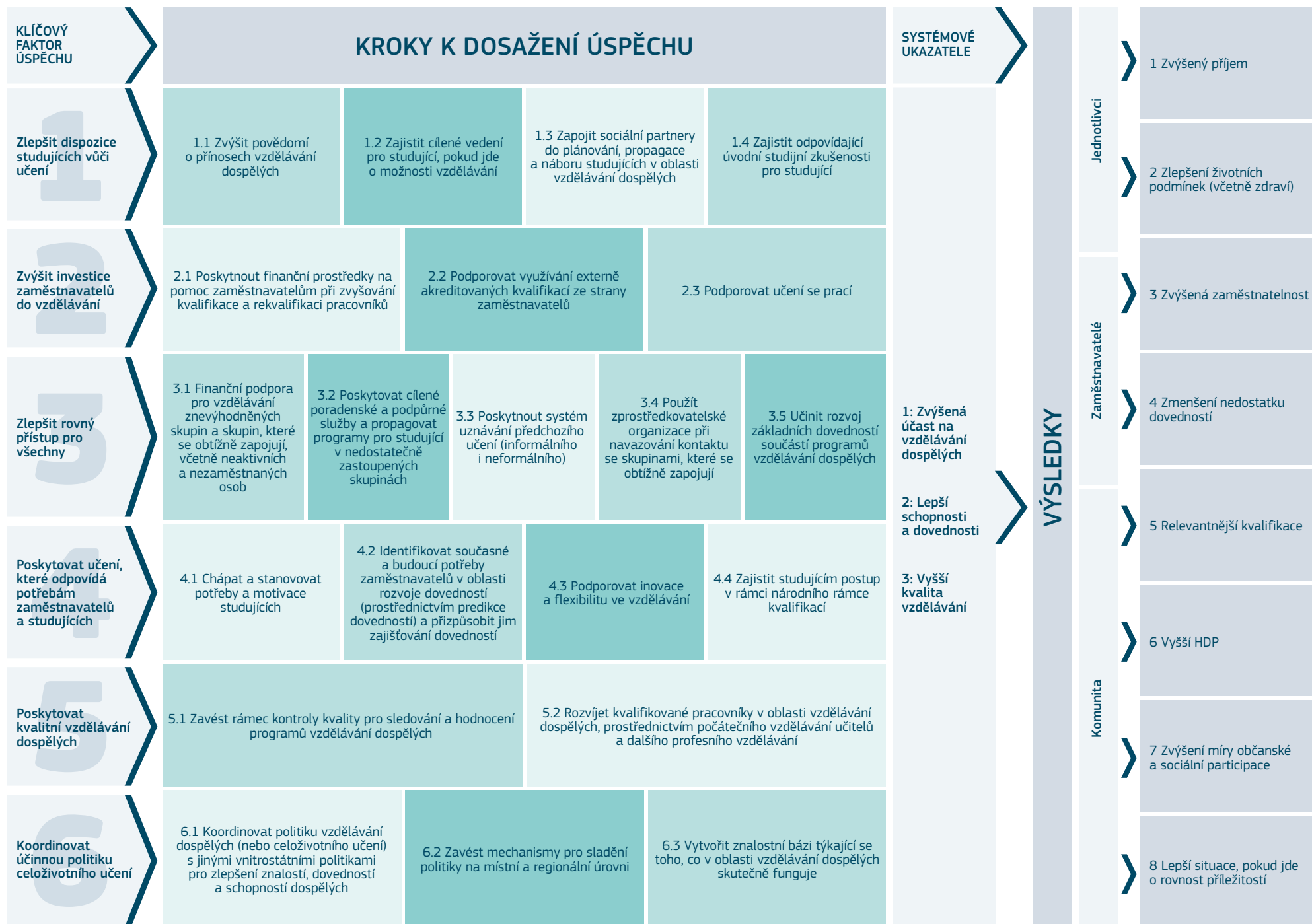
Uvedených šest kroků k úspěchu je hlavním aspektem nového nástroje pro analýzu politik, vytvořeného pro všechny strany účastníci se tvorby politik v oblasti vzdělávání dospělých.

Podle hlavního zjištění uvedené studie potřebují politici nejprve lepší vhled do toho, jak fungují různé strategické přístupy, a teprve poté lze určitou strategii zdokonalit, aby lépe dosáhla svých cílů. To vyžaduje systematictější sběr dat a přísnější monitoring dané politiky. Uvedený nový nástroj má za cíl napomoci tvůrcům politik s oběma těmito úkoly.

Nástroj obsahuje dva klíčové prvky. Zaprvé obsahuje analytický rámec [viz rámeček], který poskytuje pomoc tvůrcům politik při navrhování a hodnocení politik v oblasti vzdělávání dospělých. Zadruhé je jeho součástí soubor ukazatelů napomáhající ke sledování toho, jak jsou dané strategie realizovány, dále k hodnocení dopadu politik a porovnávání těchto výsledků s výsledky z jiných členských států.

Interaktivní online verze tohoto nástroje je dostupná na webové stránce EPALE
<https://ec.europa.eu/epale/cs/policy-tool>

RÁMEC PRO ANALÝZU POLITIK VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

DALŠÍ INFORMACE

Studie financovaná Evropskou komisí a nazvaná „Hlubková analýza politik vzdělávání dospělých a jejich účinnosti v Evropě“ přináší přehled stávajícího výzkumu v oblasti politik vzdělávání dospělých a jejím cílem je podpořit provádění evropského programu pro vzdělávání dospělých. Studie byla vypracována v úzké spolupráci s pracovní skupinou vnitrostátních odborníků na vzdělávání dospělých Vzdělávání a odborná příprava 2020.

Studie je k dispozici na adrese:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=cs&pubId=7851&type=2&furtherPubs=yes>

EVROPSKÝ PROGRAM PRO VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

EU přijala evropský program pro vzdělávání dospělých v roce 2011. Tato iniciativa pro evropskou spolupráci v oblasti dané politiky směřuje k tomu, aby členské státy umožnily a podpořily dospělé v rozvíjení a posilování jejich dovedností a schopností v každé fázi života.

Stěžejním prvkem této politiky je pochopení, že učení v průběhu dospělého života je důležitou součástí celoživotního učení. Vzdělávání dospělých je definováno jako jakékoli všeobecné nebo odborné vzdělávání a odborná příprava, a to buď formální, informální či neformální, které se odehrává po ukončení počátečního vzdělávání a odborné přípravy.

Tato politika stanoví řadu společných evropských priorit pro významné zvýšení kvality a počtu příležitostí ke vzdělávání dospělých do roku 2020. Jednou z těchto priorit je nový důraz na rozvoj základních dovedností dospělých.

NOVÁ AGENDA DOVEDNOSTÍ PRO EVROPU

Problematika vzdělávání dospělých není jedinou výzvou v oblasti dovedností, jimž EU čelí. Nová agenda dovedností pro Evropu z roku 2016 si klade za cíl optimalizovat lidský kapitál Evropy, posílit zaměstnatelnost a zvýšit konkurenceschopnost. Vyzývá proto členské státy, sociální partnery, průmysl a další zúčastněné strany, aby spolupracovali s cílem zlepšit kvalitu a relevanci tvorby dovedností, aby dovednosti více zviditelňovali a zajistili jejich srovnatelnost a aby zlepšili povědomí a informovanost o dovednostech pro účely lepšího výběru povolání.

Hlavním cílem je napomoci dospělým s nízkou kvalifikací a s nízkým potenciálem z hlediska dovedností. Agenda dovedností navrhuje zavedení záruky k získání dovedností pro 64 milionů dospělých v Evropě, kteří nemají dokončené sekundární vzdělání. Cílem je pomoci jim získat minimální úroveň čtenářské a matematické gramotnosti a digitálních dovedností a/nebo jim napomoci k získání vyššího sekundárního nebo ekvivalentního vzdělání. Účastníci by začali tím, že absolvují posouzení dovedností, čímž se určí úroveň jejich dovedností a možné nedostatky v této oblasti; poté pro ně bude vypracován „vzdělávací balíček“, a to adresně s ohledem na jejich specifické potřeby, a následně budou jejich získané dovednosti zhodnoceny a uznány.

Úřad pro publikace

ISBN: 978-92-79-61163-6
doi:10.2767/04345 (print)
ISBN: 978-92-79-61148-3
doi:10.2767/391927 (PDF)

Ilustrace: Alexandre Mitraros – © Evropská unie

V případě použití nebo reprodukce fotografií, na které se nevztahují autorská práva Evropské unie, je nutné žádat o svolení přímo vlastníka autorských práv.

© Evropská unie, 2016

Reprodukce povolena pod podmínkou uvedení zdroje.

Printed in Belgium

VYTIŠTĚNO NA PAPIŘE BĚLENÉM BEZ POUŽITÍ ELEMENTÁRNÍHO CHLORU (ECF)